

Jak mohu uplatnit nárok na náhradu škody nebo jiné opravné prostředky / prostředky nápravy vůči pachateli v trestním řízení a komu bych měl příslušnou žádost adresovat?

Existuje několik způsobů, jak uplatnit nárok na náhradu škody vůči pachateli v trestním řízení.

Aby mohl soud v trestním řízení rozhodnout o odškodnění, je nezbytně nutné, aby se oběť připojila jako poškozený k trestnímu řízení a domáhala se vůči pachateli trestného činu spravedlivého odškodnění, pokud je uznán vinným. Oběť nemá povinnost se dostavovat k jednání soudu. Může se nechat zastoupit právním zástupcem a formulovat své požadavky písemně před hlavním líčením.

Navíc novelizovaný zákon ze dne 12. března 1984 o odškodnění některých obětí trestných činů majících za následek ublížení na zdraví vytváří pro určité oběti trestných činů nárok na odškodnění ze státního rozpočtu. Jedná se o významné opatření ve prospěch obětí za předpokladu, že: pachatel trestného činu nebyl zjištěn, pachatele trestného činu, i když byl zjištěn, nelze nalézt, pachatel trestného činu je v platební neschopnosti. Za tímto účelem musí oběť předložit žádost o odškodnění ministru spravedlnosti, který rozhodne do šesti měsíců.

Stát vyplácí odškodnění pouze v případech, že oběť nemůže získat skutečné a dostatečné odškodnění z jiného důvodu (*např. od pachatele, ze sociálního zabezpečení nebo z osobního pojištění*).

Pokud stát oběť odškodní, může se oběť dále připojit jako poškozený s žádostí o náhradu škody k trestnímu řízení a domáhat se dalších částek vůči pachateli, pokud se jí obdržené odškodnění jeví jako nedostatečné. V tomto případě musí oběť informovat soud o tom, že podala žádost o odškodnění státu, případně, že takové odškodnění již od státu obdržela.

V jaké fázi trestního řízení bych měl žádost podat?

Oběť má právo se připojit jako poškozený k trestnímu řízení tak, že zašle vyšetřujícímu soudci dopis, v němž ho informuje, že se připojuje jako poškozený k trestnímu řízení s tím, že požaduje náhradu škody za újmu, o níž prohlašuje, že ji utrpěla. Tato žádost může být předložena kdykoli během řízení. Oběť se může rovněž připojit jako poškozený až ve chvíli hlavního líčení v trestním řízení.

Nicméně je třeba věnovat pozornost skutečnosti, že pokud se oběť rozhodne připojit s žádostí o náhradu škody k trestnímu řízení jako poškozený před jednáním soudu, nebude už moci být slyšena jako svědek.

Pokud se oběť nepřipojí jako poškozený k trestnímu řízení a nesdělí své požadavky, trestní soudy nebudou moci přiznat oběti nárok na náhradu škody bez návrhu.

Oběť, která se nepřipojila k trestnímu řízení s žádostí o náhradu škody jako poškozený během jednání trestního soudu, tak ale neztrácí svůj nárok na odškodnění. Oběť se totiž bude moci vždy obrátit na občanskoprávní soudy se žalobou vůči pachateli trestného činu s výhradou, že tak učiní v rámci uplatnitelné občanskoprávní promlčecí lhůty a prokáže, že dotčené činy vykazují znaky občanskoprávního deliktu.

Žádost o náhradu škody zasláná ministru spravedlnosti může být podána dříve, než bylo rozhodnuto o obžalobě. Navíc žádost musí být podána ve lhůtě dvou let ode dne činu. Pokud je pachatel trestného činu trestně stíhán a pokud se oběť připojí k trestnímu řízení jako poškozený, je lhůta k předložení této žádosti prodloužena a uplyne až po dvou letech po konečném rozhodnutí soudního orgánu, který v trestní věci rozhoduje. Pokud oběť neuplatní své nároky před trestním soudem a vydané rozhodnutí je pravomocné, může oběť jednat před občanskoprávními soudy a obdržet rozhodnutí o občanskoprávních nárocích. V tomto případě je lhůta prodloužena o dva roky od data, kdy soudní rozhodnutí o občanskoprávních nárocích nabude právní moci. Avšak je-li oběť nezletilá, promlčecí lhůta běží až ode dne, kdy oběť nabyla zletilosti, pokud jsou činy postižitelné tresty, nebo jsou stanoveny a stíhány články 372, 373, 375 (*Vzbuzení veřejného pohoršení a znásilnění*), 382-1 a 382-2 (*Obchodování s lidmi*), 400, 401a, 402, 403 nebo 405 (*Úmyslné zabití nequalifikované jako vražda a úmyslné ublížení na zdraví*) lucemburského trestního zákoníku.

Co mohu požadovat a jakým způsobem mám předložit svoji žádost (uvést celkovou částku a/nebo specifikovat jednotlivé ztráty, ušlý zisk a úroky)?

V rámci trestního řízení musíte předložit svoji žádost, která obsahuje přesné požadavky, a to buď písemně, nebo ústně při soudním jednání, ale nic nebrání tomu, abyste je předložil(a) písemně před jednáním soudu. V každém případě musíte vždy vykázat utrpěnou materiální újmu prostřednictvím dokladů (lékařská osvědčení, faktury atd.). V praxi při soudním jednání soud nejprve vyslechne svědky a domnělého viníka, než přistoupí k tomu, aby se poškozený eventuálně mohl připojit k řízení. V této chvíli se oběť nebo její právní zástupce jménem svého zmocnítele připojí k trestnímu řízení a předloží dokument, jenž obsahuje přesné požadavky na soud, představitele státního zastupitelství a na účastníky řízení. Vyjma toho oběť nemá povinnost se dostavovat k jednání soudu a může se nechat zastoupit právním zástupcem.

Žádost bude provedena na samostatném listu a bude obsahovat výčet různých utrpěných škod (materiální/ekonomickou škodu a/nebo nemateriální škodu) s přesnými částkami. Pokud škoda není vyčíslitelná, nebo pokud není částka známa, uvede se tedy, že částka je pro informaci („pm“ - pour mémoire).

Ve většině případu soudní orgán pověřený soudit pachatele trestného činu, pokud prohlásí obviněného či obžalovaného vinným, stanoví částku náhrady škody přiznanou oběti jako náhradu její újmy.

Ztráty a náklady kryté odškodněním jsou pro oběť trestného činu:

materiální (jiná než psychická) újma:

náklady na zdravotní péči týkající se újmy na zdraví (lékařské ošetření – ambulantní a nemocniční péči, rekonvalescenci),

dodatečné potřeby nebo náklady vzniklé v důsledku újmy na zdraví (tj. péče a pomoc, dočasná a trvalá péče, dlouhodobá rehabilitace, úprava bydlení, zvláštní pomůcky atd.),

zranění s trvalými následky (např. invalidita a další trvalá postižení),

ztráta příjmů během léčby a po ní (včetně ztráty příjmů a ztráty schopnosti vydělávat si na živobytí nebo snížení dávek atd.),

ztráta profesních příležitostí,

náklady spojené se soudním řízením týkajícím se události, která vedla k vzniku předmětné škody, jako jsou soudní výlohy a další poplatky,

odškodnění ukradeného či poškozeného osobního majetku,

psychická (nemateriální) újma:

bolest a strádání oběti,

ztížené společenské uplatnění (pokud není schopna vést stejný život jako před trestným činem),

estetická újma (jizvy, ztráta končetiny nebo jiná ztráta),
sexuální újma.

Soud může nařídit znalecký posudek pro přesné vyčíslení utrpěné újmy. K tomu dochází zejména v případě závažné újmy na zdraví.

V tomto případě může soud přiznat zálohu.

Po znaleckém posudku je přijat rozsudek o občanskoprávních nárocích, který stanoví náhradu škody, jež má být zaplacena.

Maximální částka odškodnění, která může být přiznána ministrem spravedlnosti, nemůže překročit maximální výši, jež každoročně stanovena nařízením velkovévodství. Pro rok 2017 byla tato maximální výše stanovena na 63 000 EUR. Nadto může ministr rovněž přiznat zálohu.

Existuje pro takové žádosti zvláštní formulář?

Žádný zvláštní formulář pro žádosti o odškodnění v Lucemburském velkovévodství neexistuje.

Žádosti jsou podávány na samostatném listu papíru.

Jedná-li se o žádost o odškodnění zasílanou ministru spravedlnosti, musí být tato žádost vyhotovena ve francouzštině, v němčině, nebo v lucemburštině a musí obsahovat datum, místo a přesnou povahu činů.

Jaké důkazy musím na podporu své žádosti předložit?

Jedná-li se o návrh soudním orgánům, které o věci rozhodují, je třeba se připojit jako poškozený k trestnímu řízení a předložit jakýkoli doklad prokazující škodu (pokud jde o konkrétní příklady, viz výše).

Jedná-li se o žádost o odškodnění zasílanou ministru spravedlnosti, musí být k tomuto dopisu připojeny na podporu žádosti průkazné doklady týkající se činů a újmy.

Neúplný seznam:

kopie trestního oznámení (protokol) nebo důkaz o uplatnění nároku v trestním řízení jako poškozený,

kopie rozsudku, který rozhodl o trestní věci a občanskoprávních nárocích (pokud se uplatňuje nárok v trestním řízení),

rozhodnutí o občanskoprávních nárocích (například znalecký posudek),

důkaz o škodě: lékařská osvědčení, které upřesňují povahu utrpěných zranění, dobu trvání pracovní neschopnosti a eventuálně povahu následků a trvalého postižení,

doklady o nákladech na zdravotní péči týkající se újmy na zdraví (lékařské ošetření, ambulantní a nemocniční péči...),

doklad o příslušnosti k organizaci sociálního zabezpečení,

doklady o částce jakéhokoli odškodnění získaného na základě sociálního zabezpečení,

kopie pojistné smlouvy,

doklady o částce jakéhokoli odškodnění získaného prostřednictvím pojišťovny,

doklad o ztrátě příjmů během léčby a po ní.

Je třeba zaplatit v souvislosti s mojí žádostí nějaké soudní výlohy či jiné poplatky?

V rámci trestního řízení musí každý účastník, neohledně na výsledek řízení, nést náklady na svého právního zástupce. Nicméně účastník, který je v nouzi, může uplatňovat nárok na poskytnutí právní pomoci. V tomto případě hradí všechny náklady stát.

Oběť může navíc uplatňovat nárok na úhradu nákladů řízení. Náklady na znalecký posudek hradí apriori obviněný/obžalovaný.

Jedná-li se o žádost o odškodnění zaslanou ministru spravedlnosti, nejsou s takovou žádostí spojeny žádné právní výlohy.

Mohu si před řízením a/nebo v jeho průběhu vyžádat právní pomoc? Mohu si ji vyžádat, pokud nežiji v zemi, kde řízení probíhá?

Oběť může využít právní pomoci před řízením a/nebo v jeho průběhu podle podmínek stanovených lucemburským právním řádem tak, že vyplní vnitrostátní formulář, který lze stáhnout na internetových stránkách Lucemburské advokátní komory (Barreau de Luxembourg):

<https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. K tomuto formuláři je třeba připojit průkazné doklady, které umožní prokázat, že nedisponujete dostatečnými finančními zdroji k hrazení nákladů na svou obranu. Žádost je nutné zaslat předsedovi advokátní komory v soudním obvodu, kde má žadatel místo pobytu, a ten rozhodne o poskytnutí, či neposkytnutí právní pomoci.

Každá osoba se může poradit s právně poradenskými subjekty. Má přístup k „*Úřadu pro příjem a právní informace*“ (*Sevice d'Accueil et d'Information juridique*) za účelem bezplatného získání právních informací: <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>

V jakém případě trestní soud zamítne můj nárok vůči pachateli nebo o něm odmítne rozhodnout?

Pokud oběť žádá o odškodnění a pachatel je osvobozen v trestním řízení, protože skutek nepředstavuje trestný čin, soud nicméně rozhodne, zda pochybení obžalovaného způsobilo újmu, kterou oběť utrpěla. Pokud tomu tak je, obžalovaný bude odsouzen k náhradě škody. Pokud však oběť neprokáže příčinnou souvislost mezi chováním obžalovaného a utrpěnou újmu, soud návrh oběti zamítne.

Mohu se proti takovému rozhodnutí odvolat nebo využít jiných opravných prostředků / prostředků nápravy?

Oběť se může odvolat proti rozhodnutí trestního soudu.

Mimoto může oběť podat žádost o odškodnění k ministru spravedlnosti a má nárok na odškodnění, pokud pachatel trestného činu nebyl odsouzen za předpokladu, že je obětí trestného činu a že pachatel trestného činu nebyl zjištěn, nebo že pachatele trestného činu, ačkoli byl zjištěn, nelze nalézt, nebo že pachatel trestného činu je v platební neschopnosti.

Nedošlo-li k řízení, a tudíž stanovení odškodnění soudem, ministr spravedlnosti bude moci poskytnout paušální částku a/nebo nařídit znalecký posudek na své náklady pro stanovení částky odškodnění, jež bude přiznáno oběti.

Jestliže mi soud přizná náhradu škody, jak mohu zajistit, aby bylo rozhodnutí vůči pachateli vykonáno, a jakou pomoc mohu za tímto účelem získat?

Úlohou trestního soudu je vyčíslit újmu, kterou oběť utrpěla, ale nezasahuje do vymáhání přiznané náhrady škody.

Záleží na oběti, aby jakmile je vydáno pravomocné rozhodnutí, podnikla kroky k tomu, aby jí pachatel trestného činu zaplatil náhradu škody.

Kontrolou nad vymáháním náhrady škody je pověřen nejčastěji právní zástupce, který tak učiní nejdříve buď smírnou cestou tím, že vejde do styku s právním zástupcem odsouzeného, nebo cestou výkonu rozhodnutí na základě rozsudku tím, že se obrátí na exekutora.

Pokud soud vydá podmíněně odsouzení se zkušební dobou, které zahrnuje povinnost odškodnění, nejvyšší státní zástupce, jenž je odpovědný za výkon trestů, prověří, zda odsouzená osoba správně dodržuje svou povinnost.

Poslední aktualizace: 19/03/2019

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.